

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ

МОВА, КУЛЬТУРА та ОСВІТА

16 квітня 2015 року

ВІННИЦЯ – 2015

УДК 81(082)
ББК 81я5
М 74

Мова, культура та освіта: Тези доповідей та повідомлень науково-практичної конференції викладачів і студентів / Гол. ред. Калетнік Г.М. – Вінниця: ВНАУ, 2015. – 16 квітня. – 204 с.

*Рекомендовано до видання рішенням
Вченої ради Вінницького національного аграрного університету
від 27 березня 2015 р. (протокол № 4)*

Редакційна колегія

Калетнік Г.М. – доктор економічних наук, професор, дійсний член (академік) НААН України, президент ВНАУ (головний редактор)

Джеджула О.М. – доктор педагогічних наук, професор, ВНАУ (заступник головного редактора)

Тимкова В.А. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов ВНАУ (заступник головного редактора)

Кравець Р. А. – кандидат педагогічних наук, ВНАУ (відповідальний секретар)

Члени редакційної колегії

Романишина Людмила Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Хмельницький національний університет

Левчук Костянтин Іванович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та філософії, ВНАУ

Легун Юрій Вікторович – доктор історичних наук, професор, ВНАУ

Курлянд Зінаїда Наумівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Державний заклад „Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського“

Мельничук Ірина Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін, ДВНЗ „Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України“

Петрук Наталія Кирилівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки, ХНУ

Тимошук Наталія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ

Степанова Ірина Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНТУ

Матієнко Олена Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ

Довгань Лариса Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ

Волошина Оксана Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ

ЗМІСТ

<i>Тимкова В.А.</i> РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У СЛОВНИКОМУ СКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	8
<i>Василенко Г.Л., Петрук Г.Б., Рябокони О.В., Тищенко Л.Т.</i> ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ АСПІРАНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО СКЛАДАННЯ КАНДИДАТСЬОГО ІСПИТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ....	11
<i>Гаврилюк Н.М., Брунь Ю.В., Дацьков Р.А.</i> ЛАТИНСЬКА МОВА У ЛЬВОВІ.....	14
<i>Зубенко О.В., Столяренко О.В.</i> РОЛЬ ДИСКУСІЇ У ФОРМУВАННІ ПІЗНАВАЛЬНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	18
<i>Марценюк Н.А., Івчук В.В.</i> САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА.....	22
<i>Марценюк Н.А., Маловський В.В.</i> ПРОБЛЕМА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	25
<i>Насонова Н.А., Рибко Н.В.</i> РІВНІ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.....	29
<i>Столяренко О.В., Зубенко О.В.</i> ВИХОВАННЯ ТОЛІРАНТНОСТІ У КОНТЕКСТІ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	32
<i>Тимкова В.А., Бельдій А.М.</i> КУЛЬТУРА МОВИ – ЗАГАЛЬНА КУЛЬТУРА НАРОДУ.....	35
<i>Тимкова В.А., Вороніна І.О.</i> РІВЕНЬ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	39
<i>Тимкова В.А., Прісняк В.І.</i> ВИСОКА МОВНА КУЛЬТУРА ГРОМАДЯН ЯК ІНСТРУМЕНТ ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	43
<i>Шестопал О.В., Насонова Н.А.</i> СЕРТИФІКАЦІЯ РІВНІВ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	46

УДК 372.461-053.81

Тимкова В.А.,
зав. каф., доц. кафедри
української та іноземних
мов, ВНАУ
Бельдій А.М.,
студентка 1 курсу
економічного факультету,
ВНАУ

КУЛЬТУРА МОВИ – ЗАГАЛЬНА КУЛЬТУРА НАРОДУ

В умовах розбудови української держави найбільшого значення набуває проблема духовної культури нації. Істотним її елементом є мова – акумулятор знань і соціального досвіду, першооснова нагромадження культурних цінностей, один з найголовніших засобів самовираження особистості.

Якщо виражати думку “Культура мови – загальна культура людини”, то повинні завжди спиратися на такі морально-етичні категорії, як любов до рідної мови, Батьківщини, Землі, Батьків; мовно-національна самосвідомість, які стають реальністю тільки за умови активного ставлення до слова, коли існує постійна потреба шліфувати свою мову; вчитися слухати й сприймати слово, володіти ним як засобом вираження думки; берегти чистоту мови, визначати міру вживання інших мов.

Напевно, для кожного народу, поки він існує, мова стає другою природою, яка з одного боку є результатом його діяльності, з іншого – оточує його, живе з ним всюди і завжди. Без неї народ не існуватиме. Культура мовлення – це дуже широке поняття, воно відноситься до педагогіки, психології, етики тощо. Поняття можна назвати ще як опора вихованості, розвиненості людських почуттів, патріотизму. Її завдання: виховати культурні навички спілкування, граматичне оформлення мови, неприйняття суржику [1].

Найвидатніший українських учений сучасності Юрій Шевельов пише, що необхідність плекання української мови в ХІХ столітті мотивувалась потребою просвітити народ, а в ХХ столітті – романтичним інтересом до мови як вияву народної душі, скарбниці національної культури, найістотнішої ознаки нації, її прапора, хоча “За нормальних умов мова не потребує мотивації” [6].

І це правда. Людина не помічає свого серця, поки воно не

почне боліти, і мало хто вживає ліки на здорову голову. На жаль, і теперішні умови в Україні ще далекі від нормальних. Наша мова і по сьогодні потребує мотивації.

Все, що робить наш народ сміливим, вільним, сильним духом – все пов'язане з рідною мовою. Відомо те, що мову нищать з ненависті до чужих мов. Але чому? Можливо, інші народи вважають, що саме їхній засіб комунікації найкращий і лише він повинен існувати у всьому світі.

Лексика сучасної мови складалася і розвивалася продовж багатьох століть. І зараз вона вже на високому рівні, вдосконалена. Але вона певний час оновлюється. До неї внесено багато змін, вона неоднорідна за походженням (90% – власне українські слова, 10% – запозичені). Нові слова з'являються в нашій мові постійно.

2014 рік приніс в наше спілкування нову “легенду”. Війна стала джерелом народної творчості. У лексиконі кожного українця стали звичними терміни, пов'язані з війною. Росіяни назвали нас – “каратели”, “жидобандерівці”. Ми їм відповіли – “колоради”, “ватники”. До цієї ж лексико-семантичної групи належать слова, що мають для більшості носіїв української мови негативне забарвлення: “бойовики”, “терористи”, “сепаратисти”, “ополченці”. Жива мовна практика швидко породила неологізми “деенерівці”, “еленерівці”, “сепаратори” (знижене від “сепаратисти”), “рашисти”, “путінці”. На позначення людей, що належать до організації “Правий сектор”, використовується новотвір “правосеки”, який, по-перше, зберігає звуковий зв'язок з назвою організації, по-друге, створений за моделлю російського архаїчного слова “дровосек” і жаргонного, теж російського, “гомосек”. Сказане дозволяє досить впевнено визначити джерело появи цього неологізму: він народився у російськомовному середовищі з кримінальними традиціями. Така характеристика може стосуватися як російських спецслужб, так і частини населення Донбасу. І це ще не весь список...

XXI ст. – “Вік науки та технологій”, який навпаки не припиняє занепад української мови, а пришвидшує. З'явилося багато іншомовних слів, термінів тощо. І всі ці слова набувають швидкого поширення, забуваються чисто українські слова і про них ніхто не хоче згадувати.

Я так не хочу, щоб українська мова зникла. Адже вона належить до найстаріших мов світу. Це одна з перших мов. Її

писемність налічує понад тисячу років. Наша мова милозвучна, лексично багата, дзвінка, чітка. Невже її можна знищити?

От візьмемо одне слово. Наприклад, “*дякую*”, воно маленьке, але таке тепле, від нього на душі стає спокійно. Велике значення також має тон розмови, вміння вислухати іншого, підтримати тему. Ввічливість, уважність і чемність – основна вимога мовного етикету. Таким чином, ми проявляємо свою людську сутність і гідність. Лихослів'я, лицемірність, невміння вислухати колегу, навпаки, лише нервує, псує настрій [3]. Обов'язок кожного українця – знати, берегти і примножувати знання про рідну мову.

Багато років тому деякі люди виразилися, про український народ, як двомовна нація. Але хто надав їм таке право? Двомовність більшою мірою поширена серед народів, що не мають власної державності. Вимагати обов'язкової двомовності від українців, які живуть вдома, в Україні, – це зневага їхньої національної гідності і порушення елементарних прав людини.

Суспільство внутрішньо неоднорідне: у ньому наявні різні класи, стани, прошарки, групи тощо. Кожен із них має свої мовні інтереси, більше того, намагається виробити власну систему спілкування. Виникають соціальні діалекти, жаргони, аргі, у літературній мові існують різні стилі. Загальнонародна мова збагачується елементами, виробленими в її природі.

Сьогоднішні події, які пов'язані зі Сходом України, Майданом у 2013-2014 рр., Кримом, настільки підняли бойовий дух в українців, що ніщо так не змогло пробудити волю, силу, сміливість. Зараз усе прикрасили символікою, краще та більше почали розмовляти українською мовою, але найголовніше те, що все це йде від душі, з людського серця, все щире. Весь світ побачив, який український народ сильний, гідний кращого, гідний волі, гідний незалежності. А наша мова має процвітати, жити в усіх серцях [5].

І попри все, зазначають, що навчений багатовіковим досвідом денаціоналізації з наступною русифікацією, полонізацією, мадяризацією, румунізацією – український народ не дозволить собі ніякої зневаги, ніякого знуцання з інших народів та їхніх мов. Це доказують і сьогоднішні події.

Наша мова – це наша пісня, а народ, котрий має таку пісню, не здатний чинити неспровоковане зло іншим народам.

Отож, не лише клянимося в любові до рідної мови, не лише плачмо над її долею, а працюймо для неї, вивчаймо, заглиблюймося

у її походження й історію, поширюймо, пропагуймо її.

Література:

1. Іванишин В. Місцеї роль мовив національному відродженні України / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 218 с.
2. Караванський С. Секрети української мови / С. Караванський. – К. : Кобза, 1994. – 152 с.
3. Коваль А. П. Культура ділового мовлення / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1982 – 280 с.
4. Рильський М. Як парость виноградної лози / Максим Рильський. – К. : Наукова думка, 1973 – 259 с.
5. Садовнича В. Сучасні ділові документи та папери / Вікторія Вікторівна Садовнича. – Х. : Глобус, 2014 – 606 с.
6. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941) : Стан і статус. – Сучасність, 1987. – С. 260–262.